

Lausunto

25.09.2025

Asia: VN/11098/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi lääkkeenmääräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 10 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

Kyllä

Perustelut ja lisähuomiot

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä Kuluttajaliitto) on muun ohella myös potilaiden oikeuksia ajava järjestö ja lausuu mielellään otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Ehdotus koskee lääkkeen määräämisestä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamista siten, että jatkossa sairaanhoitajilla olisi rajattu lääkkeenmääräämisoikeus lähivastaanottojen lisäksi myös etä- ja puhelinvastaanotoilla. Muutoksen on tarkoitus olla ensimmäinen osa Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistusta.

Kuluttajaliitto kannattaa ehdotettua muutosta. Yhdymme perustelumuistion sivulla 8 todettuun, että muutos parantaisi hoidon saatavuutta useilla hyvinvointialueilla. Kun palveluverkkouudistus on lakkauttanut terveysasemia ja supistanut lähiterveysasemien palveluvalikoimia, tarvitaan riittävän vaikuttavia etäpalveluja sellaisille potilaille, jotka pystyvät niitä käyttämään. Tästä näkökulmasta sairaanhoitajan oikeus määrätä lääkkeitä myös etävastaanotolla on perusteltu.

Kuluttajaliitto haluaa kiinnittää huomion perustelumuistion vaikutusarviointiin, jonka mukaan (s. 11) rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden laajentamisen myönteiset vaikutukset edellyttävät riittävää resursointia, kuten sitä, että koulutettuja sairaanhoitajia ja vastaanottoaikoja olisi riittävästi. Jos

aikoja ja sairaanhoitajia ei ole, hoitoon pääsy ei helpotu ja muutoksen myönteiset vaikutukset jäävät vähäisiksi.

Kuluttajaliiton teettämään kansalaiskyselyyn (Aula Research 2025, n=1149) vastanneista kolmannes oli joutunut turvautumaan yksityiseen terveydenhuoltoon siksi, että ei ollut saanut aikaa julkisesta terveydenhuollosta. Lisäksi Kuluttajaliiton oma jäsenistö toivoo yhtäältä joustavampaa asiointia sairaanhoitajan kanssa ja toisaalta nykyistä helpompaa pääsyä sairaanhoitajan sijaan lääkärille, myös riittävän lähellä omaa kotia. Kuluttajaliitto huomauttaakin, että vaikka muutoksella tavoitellaan kustannussäästöjä, on huolehdittava, että hoitajan itsenäisen työskentelyn lisääntyminen ei vaikeuta entisestään niiden potilaiden tunnistamista, jotka tarvitsevat hoitoonsa nimenomaan lääkäriä.

Ylikarhu Ella
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf